

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1930¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 11 p:nä 1929 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1930 rouva M. Schultz-Cajander, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja hovioikeudenauskultantti A. Salo. Näistä johtokunta valitsi sittemmin puheenjohtajakseen oikeusneuvosmies Leopoldin ja varapuheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1930 varrella kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin etupäässä juoksevia asioita. Toimistoon perustettu kanslia-apulaisen toimi täytettiin tammikuun 30 p:nä valitsemalla siihen neiti G. Appelqvist, joka helmikuun 1 p:nä ryhtyi tointaan hoitamaan.

Oikeusavustajan virkaa hoiti varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari Y. J. E. Hämesalo. Vakinaisten viranpitäjän kesäloman aikana toimivat viransijaisina varatuomari E. Ervasti ja hovioikeudenauskultantti O. Rautia.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1929 oli 130,445 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 148,265 markkaa. Nousu johtuu yllämainitun viran perustamisesta.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Myöskin Oslon ja Hälsingborgin vastaava toimisto on vuoden kuluessa kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä paitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku lisääntyi edelliseen vuoteen verraten huomattavasti, mistä oli seurauksena asioiden luvun lisäännys. Tämä johtuu osittain vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Alempana olevat numerotiedot osoittavat lähemmin toimiston toimintaa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 8,771; niitten luvun ollessa vuonna 1929 8,541, vuonna 1928 6,958, vuonna 1927 6,823 ja vuonna 1926 6,264.

Eri kuukausien osalle jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (25 päivää)	862	Heinäkuu (27 päivää)	650
Helmikuu (24 »)	811	Elokuu (26 »)	775
Maaliskuu (25 »)	704	Syyskuu (26 »)	732
Huhtikuu (24 »)	710	Lokakuu (27 »)	804
Toukokuu (26 »)	687	Marraskuu (25 »)	697
Kesäkuu (24 »)	719	Joulukuu (23 »)	620

Yhteensä (302 päivää) 8,771

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivää. Käyntien luku päivää kohti oli siis keskimäärin 29.0, niiden ollessa 28.2 v. 1929 ja 22.7 v. 1928.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 70, vähin 2.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioitten luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m., tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,285, joista 1,245 oli kertomusvuonna tulleita ja 40 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1,537, niistä hakukirjoja 667.

Säätynsä ja ammatinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittäytyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	470	470	Työnjohtajia	3	—	3
Palvelijattaria	—	207	207	Kirjansitojia	1	2	3
Työläisiä	136	64	200	Isännöitsijöitä	—	3	3
Ompelijattaria	—	45	45	Lämmittäjiä	3	—	3
Kauppa-apulaisia	1	31	32	Oppipoikia	3	—	3
Tarjoilijattaria	—	28	28	Koneenkäyttäjiä	3	—	3
Keittäjättäriä	—	26	26	Musiikkereja	3	—	3
Puuseppiä	21	—	21	Poliiseja	3	—	3
Autonkuljettajia	19	—	19	Kylvettäjiä	—	2	2
Maalareita	19	—	19	Vääpeleitä	2	—	2
Siivoojattaria	—	19	19	Kipsityöntekijöitä ..	2	—	2
Monttöörejä	12	—	12	Kauppamatkustajia ..	2	—	2
Partureita	2	8	10	Konepainajia	2	—	2
Käskyläisiä	5	4	9	Modisteja	—	2	2
Yövahteja	8	—	8	Koululaisia	2	—	2
Seppiä	8	—	8	Suutareita	2	—	2
Silittäjiä	—	8	8	Vahtimestareita	2	—	2
Astianpesijöitä	—	7	7	Ajureita	2	—	2
Kähertäjiä	—	7	7	Kantaja	1	—	1
Konttoriapulaisia	3	3	6	Koristetaitelija	1	—	1
Kutojia	—	6	6	Hissipoika	1	—	1
Leipureja	1	4	5	Oikolukija	—	1	1
Kauppiaita	2	3	5	Kersantti	1	—	1
Kassanhoitajia	—	4	4	Räätäli	1	—	1
Talonmiehiä	4	—	4	Sotilas	1	—	1
Varastomiehiä	4	—	4	Asemamies	1	—	1
Muurareita	4	—	4	Sähköttäjä	1	—	1
Raitiovaununkonduktöörejä	1	3	4	Pesijätär	—	1	1
Verhoilijoita	4	—	4	Vaihdemies	1	—	1
				Muita	—	18	18
				Yhteensä	298	976	1,274

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäytyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeut. kuuluv. asioita	34
Vuokra-asiat	45	Testamenttioikeuteen kuulu- via asioita	7
Työ- ja palkkariitoja	524	Yleisiä veroja koskevia asioita	35
Muita saamisoikeuksia	75	Holhousasioita	3
Esineoikeuteen kuuluv. asioita	15	Vähäpätöisiä rikosasioita	8
Perheoikeuteen kuuluv. asioita:		Sotilasavustuksia	118
Avioliittoriitoja	30	Tapaturma-asioita	5
Avioeroja	128	Toimeksiantoja	10
Pesäeroja	12	Erinäisiä tiedusteluja hake- muksia, valituksia y. m...	136
Perheen elatus	99		
Aviottomain lasten elatus	1		
		Yhteensä	1,285

Vireille pannaista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,207, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	448	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	87
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	230		
Erin. syistä jätetty sillensä	148		
Annettu eri viranomaisille	294		
		Yhteensä	1,207

Allamainituille eri viranomaisille jätettiin kaikkiaan 296 asiaa, joista 294 vuoden kuluessa lopullisesti ratkaistiin. Näihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita.

Valtioneuvosto	29	Helsingin kaupungin köyhäinhuolto- lautakunta	2
Valtiovarainministeriö	9	» » lastensuojelu- lautakunta	2
Oikeusministeriö	2	» » holhouslauta- kunta	1
Puolustusministeriö	2	» » verotuslauta- kunta	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden mi- nisteriö	1	» » perintöverotar- kastuslautakunta	1
Presidentti	7	» » tutkijalauta- kunta	4
Korkein oikeus	9	» pitäjän köyhäinhuoltolauta- kunta	1
Korkein hallinto-oikeus	13	Kutsuntatoimistoja	5
Turun hovioikeus	5	Uudenmaanlänin lääninkonttori	2
Uudenmaan läänin maaherra	125	Siviilirahaston leski- ja orpokassa	1
Kuopion läänin maaherra	1	Rautatiehallitus	1
Viipurin läänin maaherra	1	Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön johtokunta	1
Oulun läänin maaherra	1	Jääkäriiliiton johtokunta	1
Yleisten rakennusten ylihallitus	1		
Porvoon tuomiokapituli	6		
Tampereen tuomiokapituli	12		
Helsingin kaupungin maistraatti	9		
» kaupunginvaltuusto	1		
» kaupungin raastuvanoikeus	21		
» kaupungin rahatoimikamari	18		
		Yhteensä	296

Se seikka, että 148 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 37 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tällaisessä raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 361 oikeusjuttua, joista 230 lopullisesti ratkaistiin; näistä voitettiin 225 ja hävitettiin 5, viimeksimainituista toimisto ajoi 1 tapauksessa vastapuoleen asiaa.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 450 kertaa 179 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.